

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Мистецтво виразного слова
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua http://do.luguniv.edu.ua
Мета й завдання курсу	<p>Мета курсу – академічна підготовка кваліфікованого вчителя російської, англійської мов і зарубіжної літератури, здатного опанувати теоретичні засади мистецтва виразного слова, оволодіти основами теорії і практики ораторського мистецтва та виразного читання художніх текстів різних жанрів з метою формування фахових компетентностей і професійної майстерності педагога, необхідних для виконання його функцій на високому рівні.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none">– сформулювати поняття про мистецтво виразного слова, розуміння того, що виразне читання – мистецтво складне і синтетичне;– досягти усвідомлення того, що основою виразного читання художнього твору є його філологічний та літературний аналіз;– сформулювати навички техніки мовлення у єдності її елементів (дихання, голос, дикція);– розвинути навички користуватися мовними і позамовними засобами логіко-емоційної виразності;– засвоїти особливості читання творів різних жанрів.
Тривалість курсу	3 кредити, 90 годин
Результати навчання	<p>Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:</p> <p>ІК. 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p> <p>ЗК. 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для</p>

виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).

ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей (креативність), використання інновацій у професійній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативність та підприємливість.

ЗК 10. Здатність до письмової й усної комунікації засобами української, російської й англійської мов; володіння різними видами мовленнєвої діяльності; спроможність розв'язувати комунікативні завдання російською, англійською мовами як усно, так і письмово, удосконалювати мовленнєві навички.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 7. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, якісно реалізовувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов. Володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів й підготовки творчих робіт; дотримуватися сучасних мовних норм з російської, англійської мов, використовувати різні форми й види комунікації в професійній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 8. Здатність до організації самостійної роботи, спрямованої на опанування новими знаннями в галузі професійної діяльності; здійснювати власні дослідження в освітній діяльності проблемно-пошукового й творчого характеру, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 9. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, інтегрувати навчальну та дослідницько-пошукову діяльність, розвивати в учнів критичне мислення, креативні здібності, мотивацію пізнавальної діяльності.

У здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти після завершення курсу будуть сформовані наступні компетентності:

ПРН 3. Знає мову професії, термінологію свого фаху, джерела поповнення лексики російської літературної мови, англійської мови; основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, стилі, жанри; технології різних видів лінгвістичного, літературознавчого й методичного аналізу; знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку російської, англійської мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН 5. Знає основи цифрових пристроїв, онлайн-сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності;

правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.

ПРН 7. Володіє державною, російською, англійською мовами для формування комунікативної компетентності фахівця, необхідної для здійснення професійного спілкування. Знає ознаки безпечного освітнього середовища, стратегії ненасильницької та безконфліктної комунікації з учасниками освітнього процесу, методи ведення діалогу та полілогу, використання вербальних і невербальних засобів, усвідомленого та емпатичного слухання.

ПРН 9. Знає сучасні методи науково-дослідницької, проблемно-пошукової роботи за спеціальністю, вимоги законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права.

ПРУ 1. Уміє застосовувати набуті знання в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяє опануванню учнями іноземної мови, літератури для вирішення комунікативних завдань у практичних ситуаціях, розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в галузі мовно-літературної освіти.

ПРУ 5. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з російської та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти); уміє організовувати діалог і полілог з учнями та іншими учасниками освітнього процесу, поважаючи права людини та суспільні цінності.

ПРУ 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної діяльності.

ПРУ 8. Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності.

ПРК. 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу, розуміє й цінує мультикультурність.

ПРК. 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК. 3. Організовує педагогічну комунікацію суб'єктів освітнього процесу, ефективно співпрацює в команді в педагогічному колективі закладу освіти та інших професійних об'єднань.

ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з

	високим рівнем автономності набути кваліфікацію.
Тижневий розклад	аудиторних – 2; самостійна робота – 3
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії (Дихання, голос, дикція, орфоепія) 2. Засоби логіко-емоційної виразності читання. Інтонація як мовне явище на слуховому рівні сприймання. 3. Значення засобів логіко-емоційної виразності читання для професійної підготовки вчителя 4. Основні положення засобів логіко-емоційної виразності читання (Мовні такти, їх значення для процесу читання, мовлення; паузи; логічні наголоси; емоційна функція наголошених слів,) 5. Мелодика мовлення. Темп мовлення 6. Позамовні (рухові) засоби виразності (поза, жести, міміка) 7. Словесна дія і спілкування зі слухачами 8. Практичне використання засобів логіко-емоційної виразності читання (Членування тексту на мовні такти; оптимальні шляхи і способи визначення логічних наголосів у єдності з мелодикою і темпом) 9. Підготовка твору для читання та аналізу його з учнями (літературознавчий аналіз твору, дійовий аналіз твору) 10. Особливості читання творів різних жанрів (Оповідання, казка, вірші, байка, нариси тощо).
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Курс розраховано на здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська, англійська)) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Резюме викладача	Шпетна Світлана Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Сфера професійних інтересів: <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія зарубіжної літератури 2. Сучасна російська літературна мова. 3. Дитяча література. 4. Методика викладання мови і літератури 5. Мистецтво виразного слова
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	e-mail: svetlanaspetsy@gmail.com
Попередня підготовка	Для вивчення дисципліни необхідні знання, вміння та компетенції, отримані в рамках вивчення вузівських курсів «Практичний курс російської мови і культура мовлення», «Сучасна російська літературна мова », «Вступ до мовознавства та літературознавства», розділів курсу історії зарубіжної та російської літератури.
Як навчатися?	Вивчення курсу має являти собою певну систему: <ul style="list-style-type: none"> – конспектування лекцій; – конспектування наукової та навчальної літератури з тем і питань, винесених для самостійного вивчення;

	<ul style="list-style-type: none"> – самостійну підготовку до практичних занять (опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань); – виконання індивідуальних завдань та ін.
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;">Базові</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Олійник Г. А. Виразне читання. Основи теорії. Посібник для вчителів Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 24 с. 2. Когут О. Основи ораторського мистецтва : практикум . Тернопіль : Астон, 2005. 296 с. 3. Пасинок В. Г. Основи культури мовлення. Навчальний посібник. К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 184 с. 4. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування . Львів : Сполом, 2001. 223 с. 5. Головин Б. Н. Основы культуры речи. Учебн. для вузов. М. : Высш. шк., 1988. 320 с. 6. Станиславский К.С. Работа актера над собой. Азбука : Аттікус, 2020. 736 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Буяльський Б. А. Поезія усного слова: Азбука виразного читання: книга для вчителя. 2–е вид. К.: Рад. шк., 1990. 255 с. 2. Капська А. Й. Виразне читання. Практичні і лабораторні заняття. К.: Вища школа, 1990. 175 с. 3. Ісаєва О. О. Виразне читання. Методичні поради щодо його проведення та оцінювання // <i>Всесвітня література в середніх навчальних закладах України</i>. 2001. №4. С. 17–18. 4. Ситченко А. До питання про специфіку осягнення мистецтва слова. // <i>Зарубіжна література в навчальних закладах</i>. 2005. № 10. С. 22–25. <p style="text-align: center;">Електронні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Станіславський К. С. Робота актора над собою. URL: http://www.etnolog.org.ua/pdf/e-biblioteka/mystectv/teatr/stanislavskiy/tom2.pdf 2. Башманівська Л. А. Формування виразності читання та мовлення в процесі професійної підготовки майбутнього філолога. URL : http://www.zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/el_gurnal.html 3. Будянський Д. В. Виразне читання як елемент академічного красномовства в структурі професійної діяльності викладача вищої школи // <i>Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології</i>. 2014. № 7. С. 162–171. – URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk
Необхідне устаткування	Комп'ютер, мережа Інтернет.
Оцінювання (онлайн / очно)	Очно, онлайн
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	<p>Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:</p> <ul style="list-style-type: none"> – модульна контрольна робота – 30 %; – результати роботи на практичних заняттях – 50 %; – самостійна робота – 20%. <p>Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів.</p>

	<p>Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_osc_protov_nov2020.pdf).</p> <p>У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_osc_vita_2020.pdf). Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protov_zabezp_yakist_osc_vita.pdf. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protov_zabezp_yakist_osc_vita_2020.pdf.</p>
<p>Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності</p>	<p>Буде забезпечено виконання принципів професіоналізму та компетентності, партнерства, взаємної поваги, прозорості оцінювання знань.</p>